

Megjelen

minden vasárnap. Előfizetési ára egy évre 6 frt, fél évre 3 frt, három hónapra 1 frt. 80 kr. Szerkesztő és kiadóhivatal a czegeledutcazi 3. számú Kaffkaházban.

HORTOBÁGY.

KÖZHASZNU ÉS MULATTATÓ TARTALMU HETILAP.

Hirdetési díj:

Négyhasásos petit sorú: egyszeri hirdetésnél 5 kr, háromszornál 4 kr, többszörrel vagy nagy terjedelmű hirdetésnél árszámítás. Egyes szám ára 15 kr.

A pocsaj-debreczeni mellékcsatorna ügyében.

Alig van egy pár hónapja, hogy elmondott e lapok hasábján, mennyire első helyen illati Debreczent a föllépés, a Hortobágyon állami költségén keresztülvizetett szándokot hajózható csatornának rétföntözése is alkalmasa tételre nézve; nagyon közelmúlt még az idő, midőn e lapok 29- és 30-ik számaiban elősorolva a minél több faportozat ültetéséből eredő s a több év alatt szenvedett tikkaszót szárazságra is nagy befolyással leendő előnyöket és hasznokat, azzal rekesztők be igénytelen sorainkat, hogy „ha azt akarjuk, hogy a szó valódi értelmében nagy városra lehessünk: városunk alatt közvetlen elvuló hajózható vízi útva van okvetlen szükségünk” s ime a gondviselés egy hollandi hitelintézet agyában megfogantatta az eszmét, Tisza-Ujlaknál a Tiszából vezetni ki egy vizcsatornát, mely Szatmár-Németinél a Szamoson, Majtényinál a Kraszánán átkelven, az Ér, onnan a Berettyó völgyébe szállva, Békés-Gyománál az alsó Köröshe fut. Nem sok magyarázatra van szükség, hogy e csatorna, szerencsés kivétel esetében felső Magyarországot az alsóval s mindkettőt az adriai tengerig futó vasutal s így a világkereskedelemmel köntendi össze. Az sem szorult bővebb magyarázatra, mennyi előnye a jövőre kiszámíthatlan hasznát árasztand e hajózható csatorna a két partja melléki vidékeknek, egy futó tekintettel beláthatja ezt nemcsak a kereskedő és iparos, kik a kereskedés és iparüzletről több fogalommal bírnak, de a legegyszerűbb szántóvető és házigazda is, különösen ha tudja, hogy azon előnemsorolható mindenféle tárgy és cikknek ide-oda szállíttatása hizen kerül legkevesebbe. — De e tervezett vízi út, mint a szakértők mondják, a közbeeső homokos vidékek miatt a legjobb akaratnál sem volt vezethető Debreczen város alá; gondolkodtak tehát módokról, hogy e vizcsatornának városunk is hasznát vehesse. Pocsaj a legközelebbi pont Debreczenhez, hol e főcsatorna elvonulni fog s ama hollandi hitelintézet megbízottja Ivánka Imre ur november 14-kén városunkat is meglátogatván, az e tárgyban tartott tanácskozmányban főmórnok Bodoky Károly urral együtt előadta a lehetőséget, hogy Pocsajtól Debreczenig egy mellékcsatornát lehetne hozni; minthogy pedig e csatorna elkészítését megelőzőleg előleges mérnöki munkálatokra van szükség: ezen előmunkálatok költségét Debreczen város hatóságára késznek mutatkozott fedezni; mely költség ha a terv kivitelezésének mutatkozván e csatorna létre jő, visszatérítetik. Nagyon természetesen azonban, hogy a hollandi hitelintézet, mely viszonyainkat távolról sem ismerheti úgy, mint sajátmagunk, azon körülbelül másfél millió forintot nem adozhatja oda, anélkül, hogy tudná, mibe kerülne a föld kisajátítása, melyet a csatorna elfoglalna, minő és mennyi cikk lenne körülbelől városunkba s városunkból és vidékéről e csatornán szállítandó; nem adozhatja fel, anélkül, hogy a csatorna hasznosságáról meggyőződve amaz összegnek legalább egy negyedrésze miamunk is ne vállalkozunk. A kisajátítás mennyisége iránt folyamatban vannak a lépések; a szállítandó cikkek és tárgyak felszámításával a kereskedelmi és iparkamara van megbízva, az aláírási ívek az említett tanácskozmányban jelenvoltak közt ki vannak osztva. Ivánka ur nov. 27-ről hirlapilag közzétett rövid jelentése szerint a csatorna iránt az érdeklélt vidéken a legelénkebb részvét mutatkozik.

El van ugyan mondv e aláírási ívek fejezetén jóformán minden, miből az aláírók a vállalat hasznosságát, szükségességét megérthetik, de miután eddigelő azon aláírási íveket igen kevés lakostársunknak volt alkalma olvasni, nem tartjuk czéllenesnek, ha különösen az aláírókban fölmerülő kételyekre nézve egyetemes elmondandunk. „Nem lesz abból semmi” hallók egy tisztos ösztöl, — miért? — nem mondta meg: — „elissza a vizet ami homokunk” — mondá a másik: — „hogy lehetne Pocsajtól ide vizet vezetni? midőn Debreczen 40 lábbal fekszik magasabban, mint Pocsaj” — ellenveté a harmadik. — Ezelőtt 6 évvel gözmalmi társulatunk ugyan gyenge lábon állt, a nagytöbbség azt vélte, hogy alátörök gyöngye lába s nincs mánkó, melyen járni képes legyen. Azonban akadt a kicsinyhítek mellett néhány, kiket megtartott az ő hitük, egyike vagyont, másika jótanácsát s buzgó fáradságát vette mérlegbe s a rozsz hirbe jutott társulat lassankint megerősödött s mint a tapasztalás mutatja, mánkó nélkül is tud járni. — Ha a tervezett csatornára nem mondand még az előmunkálatok megtörténe előtt anathemát, hanem nyugodtan bevárjuk a szakértők véleményét; hiszszük, hogy azon gyöngye reményeik is más véleményre térnek s

ha a szakértők előleges munkálataiból az tűnik ki, hogy a pocsaj-debreczeni vizcsatorna kivihető, akkor nem lesz ok a sikeréről többé kételkedni, — mert a tudomány és kétszerkettő nem eszallat.

Mindenelőtt tudni kell, hogy az aláírás arravaló, hogy ha a szakértő mérnök urak munkálatai azt mutatják, hogy a szóban levő mellékcsatorna csakugyan kivihető, tudhassa a hollandi hitelintézet előre, hogy az életrevalónak bizonyult csatorna költségei egy negyedrészre fedeztetik-e vagy nem; vagy más szóval építheti-e vagy nem?

Két pont van azonban, részint a tanácskozmány jegyzőkönyvében, részint az aláírási úv fejezetében foglalva, mik nincsenek tökéletesen tisztára hozva, ez ugyan azért történt, mert Ivánka Imre ur városunkban mulatásának órái nagyon is rövidekre voltak szabva; Az egyik az, hogy a hollandi hitelintézet 5 száztölj jövedelmet 10 éven keresztül biztosítani kíván; a másik, hogy az általa előlegezendő pénzt 40 év alatt engedni letörleszteni. Az elsőre nézve nem vagunk tisztában, mert nem bírjuk belátni, hogy ha mi a másfél milliónak egy negyedrészét részvényekben aláírjuk, hogy és mennyiben biztosítsuk a hollandi hitelintézetet a csatorna ötszáztölj jövedelmére nézve 10 éven keresztül. — A másodikra nézve nem lehetünk tisztában, mert nem tudjuk előre, hogy az aláírandó összegeknek 40 év alatt törlesztését hány száztölj kívánja az intézet eszközölni; e két pont tehát tisztába hozandó. — De miután az aláírási ívek fejezete utolsó pontjában biztosítva vagunk, hogy a vállalat életbeletetését biztosító részvét esetében az aláírók mint alapító társak a vállalat részletes programja megállapítására fel fognak szólíttatni; önkint következik, hogy ama pontok, melyekre nézve igen sok aláírónak kétegy van: hozzájárulásunk és belegegyezésünkkel fognak tisztán s félremagyarázhatatlan megállapíttatni.

Ezek szerint teljes biztonságban lehetünk, hogy az aláírási összegről csak erkölcsileg leszünk kötelezve mindaddig, míg a részletes program az aláírók, mint alapító társak közbejöttével megállapíttatik.

Az összeg 380,000 fit legalább 100 frtos részvényekben tetemesnek látszik egyelőre, hogy annak aláírását városunk és vidékén eszközölheszük; de ha — mit bizton hiszünk — az 5% biztosítékra nézve tisztában leszünk s törlesztési százkalkulá a szokásosnál nagyobb nem követel-tetik; — ha meggondoljuk, hogy a czéllavett csatorna, siker esetére az utánuk következő nemzedékre is áldást hozó leendő, az elváltat tehernek egy s talán nagyobb részét gyermekeink s unokáinkra is jó lelkiismerettel áthagyhatjuk; — ha a siker esetében fölzámmíthatlan hosszú jövőre gondolva egyeseket, társulatokat fölvilágosítani elég erőlyesek leszünk: nem csüggedünk azon reményben, hogy a tetemesen látszó de 40 év alatt aprórészletekben visszafizetendő összeget, (melyhez városunknak, mint halhatlan testületnek is tetemesen járulnia kell) aláírhatjuk. Hány ház, tanya, majorság van Debreczenben, mely példaül egy pár ezer forintnak 40 év alatti részletes törlesztését meg sem érezné; hány társulat, egyeslet, czéh van városunkban, mely egy pár ezer forint összegnek 40 év alatti törlesztését a legjobb lélekkel s azon teljes nyugodtsággal, hogy csak jót és kötelességszerűt cselekedtet, az utánok következőkre is mintegy előre kivetheti; bizony nem nagy számításba kerülne csak látszólag tetemes összegnek aláírása.

Minthogy pedig nagy bajjal, sok szóval és fáradsággal jár egyeseket fölvilágosítani az aláírási íveket tartóknak arról, hogy a siker esetére oly hasznos vállalatra minél nagyobb összeget aláírjanak: igénytelen véleményem szerint leginkább czélra vezető lenne, ha a városi hatóság, kasszinó, keresk. és iparkamara s más egyesletk és testületk, ha kell, több ízben összehíván az ügy szentsége iránt érdekelteket, kölcsönös fölvilágosítások után a kívánt számú részvények mielőbbi aláírásában, (melynek ha jól tudjuk deczember 15-keig kellene megtörténni) kívánt és ohajtott buzgóságot tanusítanának.

Komlóssy Imre.

A magyar földhitelintézet körlevele

a t. cz. megyei és városi árvaszékekhez s a köz- és magán-gyámokhoz.

A magyar földhitelintézet értékpapirjainak kibocsátásában már most annyira haladván, hogy a készlet egy részét üzletének fenakadása nélkül a beföldi szükséglet kiegészítésére fordíthatja; — az igazgatóság elérkezettnek látja az időt, a hazai közönséget arról értesíteni, fölkerve egyuttal figyelmét azon előnyökre, amelyeket ez értékpapírok mind biztosság, mind pedig a kezelés egyszerűsége

és könnyősége szempontjából a tőkebirtokosoknak nyújtanak.

Ez intézet közvetlen czélja ugyan a hazai földipar felvirágzását eszközölni azáltal, hogy a bel- és külföldi tőkéket a hazai földipar számára lassankint megnyerje s biztossítsa; de épen azért, mivel a pénzügyi bizalmat rendkívül eszközök és biztosítékok segítségével lehet kivívni, amennyiben a magánhitel helyébe a közhitel állítja s egyesek kötelezvényei helyett oly közhitelezvényeket ad a hittelező kezébe, amelyek az alapítók s az intézet adósainak tömeges és egyttleges jótállásán alapulnak s amelyekért ezenkívül az intézet szervezete, kiváltásos helyzete és az évről évre emelkedő tartalék-alap is kezeskednek: önkint következik, hogy a tőkebirtokosoknak érdekeivel is teljesen találkozik, oly mérvű biztosítékokat szerzvény nekik, amelyek a legszilárdabb magánhitel sem képes nyújtani.

Ennélfogva a hazai tőkebirtokosok saját érdekeknek is nagy szolgálatot tesznek azáltal, ha tőkéiket az intézet értékpapirjaiba fektetik; mert minél tömegesebben fordulnak a hazai tőkéek az intézet felé: annál több beruházást nyer a hazai földipar s annál képeesebb válik elváltat kötelezettségeinek megfelelni s a forgalmat szaporítani; — de viszont annál nagyobb lesz a biztosság és haszon is, amelyet a tőkebirtokos részint az intézet megszilárdított állásából és hiteléből s az értékpapírok árfolyamának emelkedéséből, részint pedig a közforgalom élénkségéből hozni fog. Az intézet s a tőkebirtokosok érdeke közt oly szoros egybefüggés van, hogy e kettő szövetkezése és kölcsönös támogatása egymásnak ad lendületet.

Azonban legelső sorban az árvaságyon látszik hivatva lenni, az intézettel szorosabb viszonyba lépni. A magántőke gyakran nem annyira a biztosságot és kényelmet, mint a nagyobb nyeresémet tűzi ki magának czélul s ennél fogva magasabb haszon reményében kétes vállalatokba bocsátkoztatik; míg ellenben az árvaságyon semmi kockázatast nem tűr s nem nyeresémet; hanem a törvénynek és saját természeténél fogva csak a biztosság és pontosság előnyeit szabad keresnie.

Habár nem tagadható, hogy ez előnyök a magánhitel utján is elérhető; mindemellett számtalan eset tanusodik arról: hogy az árvaságyon balviszonyok következtében, vagy kello felügyelet hiányában elvesztet; hogy a legbiztosabb hypotheca mellett is majd a jövedelem rendes befolyása fennakad, majd ismét a felmondott tőke behajtása oly jogi vagy egyéb akadályokba ütközik, amelyek évekig leküzdhetlenek s az illettó árvek erkölcsi és anyagi helyzetére a legkárosabb visszahatást gyakorolják. És ha ezekhez hozzászámíttjuk a fáradsalmakat, nehézségeket és költségeket, melyek a jelzalog megválasztása s megbírálása, a bekebelezés, felügyelet, felmondás és a jövedelem vagy tőke behajtása körül felmerülni szoktak: ugy el kell ismerni, hogy azon előnyök, melyeket az intézet értékpapirjai akár a biztossággal, akár a pontos jövedelemzés, akár a tőke folyóvá tételének egyszerűsége és könnyősége, akár elvögre azon magasabb tiszta haszon tekintetéből nyujtanak, mint részint a névszerinti értéknel jelenleg még alantabb álló árfoalyam, részint pedig a kezelési költségek megtakarítása eredményeznek: az árvaságyon kezelésének s elhelyezésének eddigi módjait teljesen háttérbe szoríttják.

Lássuk ez előnyöket egyenkint. Ami a biztosságot illeti, erre nézve már fennebb érintve volt, hogy az intézet értékpapirjai oly biztosítékokkal bírnak, aminket a legszilárdabb magánhitel sem képes előállítani. E biztosítékok sorába tartoznak:

- 1) hogy az intézet a földbirtok tiszta tehermentes értékének 50%-án tul nem nyujt adósainak hitelt, sőt a földbirtokon létező épületeket és beruházásokat sem veszi föl az értékszámításba; követelése tehát még akkor is biztosítva van, ha a lekötött jelzalog értéke felére alászállana;
- 2) értékpapirjait nem bocsátja ki előbb, amig az adós kötvénye be nem kebelezetett s így több értékpapirja soha sem lehet forgalomban, mint amennyi a bekebelezett kötvények által teljesen födözve van;
- 3) az intézet kiváltásos jogai az adósok irányában, különösen Ó. cs. kir. apostoli Felsőének f. évi sz. 18-án 16,209. sz. a. a hazai törvényhatóságokhoz kibocsátott kegyelmes királyi leirata, amely az intézet ügyeire nézve kivételes törvénykezési eljárást állított fel, amelynek értelmében az intézet, hanyag adósa ellen, minden per nélkül, a pesti váltótörvényűsek előtt azonnali végrehajtási eljárást vehet igénybe s amely az 1848. 14. t. cz. alapján feljogosítja az intézetet, hogy csőd esetében a jelzalog elárverezését s követelésének a vételárból való kielégítését kérelmezhesse, még mielőtt a csődbebe avatott többi követelés fölött osztályozási ítéletet hozott volna;
- 4) a törlesztési alap, melyhez az adósok a záloglevélektől évenkint 1% — az 5 éves jövedékjegyeketől éven-

kint 20% — a 10 éves jövedéjekektől pedig évenként 10% törlesztési járadékot fizetnek s amely csorbítatlanul a záloglevelek s jövedéjek beváltására fordítottak;

5) a tartalékalap, melyből a törlesztési alap nettó állami pótlólatnak s előlegzetnek. E tartalékalapot képezendik:

a) az adósk számára engedélyezett hitel 1%-a, amelyet azok a kölcsön kiszolgáltatásakor készpénzben vagy értékpapirokban fődózzal letenni tartoznak;

b) az alapítók által aláírt s közel két millió forintra emelkedő alapítványi tőke;

c) az Ő csász. és apostoli királyi Felsége által az 1848. 14. t. cz. értelmében az országos pénzalapból a tartalékalap gyarapítására utalványozott 500,000 forint;

d) végre azon szaporodás, amelyet az adósk részéről letendő 1%-nyi fődózzal kamatainak kamatai (ez utóbbiak a tartalékalapot illetően), továbbá az intézet kölcsönétől előre fizetendő kamatok hasznosítása s az intézet készpénzbeli üzletei, a tartalékalap számára évről-évre emelkedő mérvénnyel növekednek;

6) az alapítók s az adósk kölcsönös jótállási kötelezettsége, melynekfolyva az intézetet érhető minden veszteség, érdekeltségük arányában viselni kötelezetnek;

7) a felügyelő-bizottmány ellenőrzése, felelő pedig azon szabály, hogy az engedélyezett kölcsönökhöz a felügyelő-bizottmányi kiküldöttek többségének beleegyezése nélkül nem lehet kölcsönöt felvenni s hogy semminemű értékpapírt ki nem lehet bocsátani addig, amíg a felügyelő-bizottmány arról, miszerint a jelzálogos kötvény által szabályszerűleg fődózzal van, meg nem győződött s ezt az értékpapírra reá nem jegyezte;

8) a nyilvánosság, melynekfolyva a felügyelő-bizottmány vizsgálati eljárásának eredménye évről-évről a hírlapok útján közzétételre hozatik;

9) a kormány felsőbb felügyelete;

10) az értékpapírok tulajdonosainak azon joga, melyszerint, ha a tartalékalap kimerülne, kielégítést a pesti váltótörvények útján, az intézet számára lekötött bármely jelzálogos jószágból követelhetnek.

Ily nagymérvű biztosítékokkal vannak ellátva egyrészt az értékpapírok tulajdonosai az intézet irányában, — másrészt pedig az intézet igazgatósága az adósk ellenében; úgy, hogy alig képzelhető oly eset, melyben az intézet fizetési pontos teljesítésében fenakadást szenvedhetne, miután a törlesztési alapnak a fizetési hanyagság által netalán okozható hiányait ideiglenesen a tartalékalapból fődózzal. A második elony tehát, amelylyel az intézet papírjai a törzserék bizottsága mellett kínálkoznak, abban áll: hogy biztos s pontos jövedelmet hoztanak, amely minden késedelem, minden nehézség és költségek nélkül folyóvá tethető a lejárt kamatszelvek egyszerű felmutatása által, amelyek nemcsak az intézet központi pénztárában, hanem a vidéki takarékpénztáraknál is, lejárt után azonnal és készpénzben, minden levonás és szelvényadó nélkül beváltatnak.

Ezen előnyökhöz járul még, hogy oly esetekben, amidőn az árúknak a törzserékre, vagy annak egy részére szükség van, az minden pillanattal rendelkezésre áll, amennyiben az intézet értékpapírjait, mint közzételvényeket, a pénziaczkokon rendez ásvéves tárgyat képezik s bármikor értékesíthetők.

Ha pedig az értékpapírok árfolyama a szükség pillanatában kedvezőtlen volna, azokra az intézet, az árkelet szerinti érték 2/3-é része erejéig előleg adván, — ezáltal lehetővé válik az értékpapírok eladását kedvezőbb árfolyam bekövetkezéséig elhalasztani anélkül, hogy az árúktól a nélkülözhetetlen pénzügyi elvonatnak.

Pontos előny elvégre az: hogy az 5 1/2 %-os záloglevelek, amelyek árfolyama jelenleg 89%, valósággal 6 1/2 %-nyi, tehát a törvényes kamatlatul túlhaladó kamatot jövedelmeznek — s mivel e befektetés mellett a bekebelezés, a felügyelet, a jövedelem és tőkeérték folyóvátelenek eddigi költségei teljesen esznek; kétségtelen, hogy a fenálló törvények korlátai közt, az árúvagyon legjövendőbb elhelyezése az intézet értékpapírjaiba való befektetés által eszközölhető.

Az alulirt igazgatóság meg van győződve a t. cz. megyei és városi árúszékek és a köz- és magángyámok lekiismeretes buzgalomáról s mély belátásáról, hogy komoly figyelmükre méltatandó az elősorolt előnyöket és gondjaikat bizott árúerdekekben nem fognak késmi a kezelők alatt álló árúvagyon azon részét, mely eddig jelzálogokra szokott elhelyeztetni, a magyar földhitelintézet felé fordítani s ezáltal mind az árúvagyon biztosítékait szaporítani s az árúv értékeit a fizetési hanyagság által előidézhető zavaroktól s ezekkel kapcsolatban álló áldozatoktól megóvni, — mind pedig saját gondjaikat a kezelés s felügyelet egyszerűsítése által megapasztani.

Annál inkább meg van arról győződve az igazgatóság, mert azon egyetlen alapos aggályt is, amely az árúvagyonnak közzételvényekbe való fektetése ellen, az árkelet hullámlásából felmerülhetne, a földhitelintézetek eddigi története teljesen eloszlatja; — a tapasztalás azt tanúsítván, hogy a legnagyobb politikai válságok is az ilyenmű értékpapírokat majdnem érintetlenül hagyják, sőt hogy ezek árfolyama az intézet forgalmának növekedésével együtt emelkedett.

(Folyt. köv.)

A debreczeni kereskedelmi és iparkamara felirata, azon utasításra vonatkozólag, melyszerint meghagyatott, hogy a magyarországi kamarák tisztán kereskedelmi és ipar ügyekben ezentúl közvetlenül a cs. k. kereskedelmi ministeriumhoz forduljon.

Nagyméltóságú m. kir. Helytartótanács!

A cs. kir. kereskedelmi ministeriumtól 1863. október 3-dikről 11202/2339 sz. alatt, magyar fordításban következő leirat érkezett ezen kamarához, —

„Az 1865. febr. 17-diki legfelsőbb elhatározás következtében, egyetértőleg a magyar királyi udvari kanzellárnál, a kereskedelmi és iparkamarának következő utasítás adott:

„A kereskedelmi és iparkamara — a kereskedelmi és iparkamarák névze 1850. márcz. 18-án kibocsátott törvény alapján — amidőn az esetekben, amelyekben ez tisztán kereskedelmi és iparügyekben a kereskedelmi ministerium tanácsadó s értesítő közlegi-ként tünik fel, valamint általában amidőn a kereskedelmi ministerium által tisztán kereskedelmi és iparügyekben közvetlen jelentésselre s véleményadásra szolgáltattak fel, jelentését egyenesen a cs. kir. kereskedelmi ministeriumhoz intéze. — Minden más esetekben azonban, különösen pedig ami a kamara választási működéseit, a kamarai elnök megerősítését és egyéb személyes s felelymi ügyeket, az elegendes költségvetés s az évi zárszámadás megvizsgálását s jóváhagyását, valamint más, a kamarai belgazdálkodást illető kérdéseket a kamara közgazdálkodási elrendezéséről változásokot, mint választási útastást, ügyrendet, továbbá a kereskedelmi kamara szervez. alakítását illeti, az ipar s kereskedelmi kamara levelezési, jelentési, t. javallati mindenkor a magyar királyi Helytartótanács útján eszközözendők, és ezen eljárás Ő Felsége legfelsőbb parancsa szerint jövére pontosan megtartandó.”

Ezzel egybefüggésben a magyar kir. helytartótanács által — 1863. okt. 31. 81,041. sz. a. kelt intézvényben — az 1863. okt. 16-kán 17,458. sz. a. kelt kegyelmes udvari rendelvény alapján a fentebbiekről azon hozzáadással értesítették ezen kereskedelmi és iparkamara, „hogy azon esetekben, melyekben a felhívott legfelsőbb elhatározás értelmében a kereskedelmi és iparkamara a kereskedelmi ministeriummal közvetlen érintkezésre köteles, fenbgyatják a kereskedelmi és iparkamarának, hogy — ezen közelelés fenartása mellett — a kereskedelmi érdekek lehető előmozdítása tekintetéből nézetet, ezek támogatása végett ezen királyi kormányzathoz is felterjesse.”

A midőn ezen kamara a közlött legfelsőbb elhatározást tisztellel veszi, egyszersmind anélkül, hogy a birodalomhoz viszonyt szem elől tévesztve, kötelességéből kifolyólag s a maga igazolása végett bátorságot vesz magának a hazai kereskedelem és iparügy érdekében a következő tiszteletteljes előterjesztése.

Midőn az 1850. márt. 18-diki nyílt parancs kibocsátott s a kereskedelmi és iparkamarák felállítottak, s midőn a központosítási rendszernél fogva minden legkisebb intézkedés a cs. kir. ministeriumtól sugárzott ki, elvitáztatlan, hogy a kamaráknak irányá más nem lehetett, mint a cs. kir. kereskedelmi ministerium közlegi-ként szerepelni, tehát valamint jelentéseiket, úgy kezdeményezéseiket oda terjeszten.

Amidőn azonban Ő cs. és apostoli királyi Felsége, a kormányzati rendszert, mint czéla nem vezetett megváltoztatni, s október 20-diki diplomájában az alkotmány-szerű kormányzat Magyarországnak is érvényesíteni legkegyelmesebben méltóztatott, s amidőn ennek folytán a magyar királyi kormányzathoz feállítottak, s az iparügyekben másod, s harmadikok iparhatóságokul jeleltettek ki, természetes következzel meg kellett szünni azon viszonyoknak, mely fenállott a magyarországi kamarák és a cs. kir. kereskedelmi ministerium között 1860. október 20. előtt.

Ezt látszott tanusítani a nagyméltóságú helytartótanácsnak 1861. febr. 13. 7507. sz. a. kelt azon intézvénye, melyben a magyarországi kamarák véleményadásra hivatottak fel aziránt, hogy vajjon a magyarországi 6 kamarát mily alapokra lehetne fektetni, s mily belszerkezettel ellátni, hogy az alkotmányos közelet szervezetébe — mint rokon közelet — beilleszthessenek s működésük hazai irányá által bizalmat ébreszessenek?

Ide czéltott ugyancsak a nagyméltóságú helytartótanácsnak 1861. decz. 10. 67,415. sz. a. kelt intézvénye, melyszerint az 1861. nov. 8. 15,600. sz. a. kelt kegyelmes udvari rendelet folytán a magyar kamaráknak a jövő törvényhozás további intézkedései leendő fenállása legfelsőbb helyen elhatározottat s a fenartásukra megkívántató illetékeknek beszedése is elrendeltetett.

Kétségenkívülvő tette pedig különösen is az 1862. júl. 15. 42,989. sz. a. kibocsátott nagyméltóságú helytartótanács intézvénynek következő része általában minden hazai ipar és kereskedelmi kamarának ismételve emlékeztető hozatik azon legfelsőbb királyi elhatározás, melynekfolyva a kamarák a törvényhozás további intézkedései hatályukban fenartatván, ezen országos fokormányzathoz közvetlen vezetés s felügyelet alá rendelettek, min-mellogva ugyanazoknak kivétel nélkül szoros tisztükben s feladatukban áll, minden az ipar és kereskedelemre vonatkozó akár közvetlenül önszántukból eredő — akár felhívás folytán teendő előterjesztéseiket egyedül s közvetlenül ezen királyi helytartótanácsnak mutatni fel további tárgyalás s illetékes intézkedések végett.

Mely kegyes leiratok ezen kamarának felreismérhetlen öröm és bizalom érzetere nyújtottak alkalmat, mert

azokban a legfelsőbb helyen történt elhatározások alapján amaz ohajtása valósuláshoz közeledést vélt láthatni, hogy a magyar kamarák hazai intézményekül tekintetvén, a magyarországi törvényhozás által leendő szervezés alá számdeköltatnak bocsátatni, — de másfelől öröm és bizalom érzetere nyújtottak alkalmat a kamaráknak és a kerületbeli kereskedők és iparosok nagy számának, mert azon felfogásunk, miszerint a magyar kereskedelmi és iparügyben a törvényhozás útján várható intézkedések csupán csak magyar kormánykörök lehetnek hivatva érvényesen rendelkezni, teljesülmi látszott.

S ebből magyarázható az, hogy noha a múlt évtizedben a magyarországi kamarákkal is — mint nem alkotmányos úton létrehozott közzételvényekkel — még azon osztályok sem tudtak megbarátkozni, melyeknek érdekét képviselték, a legutóbbi időkben azok, hazai irányú törekvésüknél fogva, legalább az itteni tapasztalás szerint ösztönte bizalommal támogattattak.

Azon intézkedés tehát — melynek az eddigtilt oly hamar elérését rögtönös fordulatát megmagyarázni nem lehet — mely t. i. a magyar kamarákat az 1860. október 20-ka előtti állapotba helyezi vissza, amidőn egyfelől azon reményt, mely a magyar kereskedelmi és iparügynek s az azzal szoros egybekötöttségben álló politikai viszonyoknak a hazai törvényhozás által közeljövőben tárgyalására és várva várt megoldására kilátást nyújtott tetemesen csökkent, másfelől ismét bizalmatlanságot ébreszt a kamarák ellen azon tapasztalásnál fogva, melyet ezen kamara a múlt évtizedben a hazai ipar és kereskedés emelésére irányzott törekvései, nyomatékosab felszólalásai vagy eredmény nélkül hangzottak el, vagy mindössze is jelentétekelemből a jobb esetben felintézkedések felelték meg eredményül. — s a kamara-kerületbeli érdekek alóbb rendűeknek vétetés s azok a rendszer folytán csak saját közelemben tárgyalhatván, az országos érdekekben a magyarországi 6 kamara az erdélyi kettő, a horvát, tót stb. országai három — összesen 11 kamara az örmökös tartományokbeli négy-szerannyi kamarával állott szemközti, és így akkor is, midőn ezen érdekek hazánk és a többi ország között szétágtattak, s azon legjobb esetben is, ha ezen megnevezett 11 kamara mind egyező véleményen lett volna, ezek nyomatéka ama tulsúly által egészen cnyeletlett.

De továbbá ezen intézkedés — a központosítás felé hajló iránytól való tudvalévő idegenkedés miatt — még általános közérdeklő ügyekre nézve is káros hatást szül, a többi között jelesül nem kismértékű befolyást gyakoroland a már legfelsőbb elhatározás szerint 1866-dik évre kitűzött bécsi nemzetközi kiállítás iránt olajdöntő részvét alálbbhangolására, mely kiállításról pedig — hol a magyarországi ipar és nyers termékek legközelebbi fogyasztó jóvő összekötöttesüket irányzó figyelmes szemlélt tartandának — a haza érdekét elfogulatlan higgadsággal felgöngyöltes minden honpolgár itélete szerint elmaradunk szabad nem lenne.

Ezenkívül bizalmatlanságra nyújt okot a legfelsőbb helyreállított alkotmány-szerű kormányzat iránt, mert még az október 20-diki diploma értelmében is — melyen a febr. 26-diki nyílt parancs sem tett ide vonatkozólag változást — a birodalmi közös elintézés kívánó ügyek között, nyilván csak a birodalomt közösen érdeklő kereskedelmi dolgok említtettek, — iparügyekről szó sincsen, ezek tehát általában, úgy a kizárólag hazai vagyis nem közös érdekű kereskedelmi ügyek országos fokormányzathoz illekes intézkedése alá tartoznak, ellenkezőleg azok, bármily kisszerű tisztán kereskedelmi és iparügyekben semminemű döntő befolyással nem bírnak, ami az alkotmány és önkormányzat fogalmával — alázatos nézetünk szerint — meg nem egyeztethető.

A magyar kamaráknak ismét közvetlen a központi csász. kir. kereskedelmi ministerium alá rendelése semmi előnyre nem adhat kilátást azért sem, mert hazánkunk mint földművelő országunk érdeke más országoktól felette különbözik, itten tagadhatatlanul a kereskedésnek és iparnak egyedül alapja a gazdaszat, ezeket egymástól elválasztani nem lehet, — helyi viszonyaink gazdaszatunk állása, annak előnye, hátránya, mennyire ismeretlen másutt még magasabb körökben is, legközelebb az inségi kölcsön ügyében felmerült eset ismét hangosan tanúsítja; — mind-ezen viszonyokat csakis magyar körök ismerhetik, s így csak az országos fokormányzathoz lehetnek minden felmerülő hazai ipar kereskedelmi s forgalmi ügynek illetékes bírálói, itézői s azokban is, melyek felett véghatározat jelenben nem a hazai kormányzatól függ, ők lehetnek legjobb magyarok, felvilágosítottok, s tanácsadók, — annyival kívánatosabb pedig hazánk közérdekeiből, hogy a magyarországi kamarák jelentési, kezdeményezési, fokormányzathoz intézessenek s ott bíráltassanak meg, mert gyakorta megsehtetik, hogy a kamarák jelentési vidékük igényeikhez képest szétágazók lehetnek, minek folytán a viszonyokat keffőleg nem ismerők előtt a legnyomatékosabb érvek is figyelmen nélkül hangzanak el.

A jelen átmeneti időszakban, alázatos nézetünk szerint, ezen egyedül czélhoz vezető út az azon figyelmeztetés — hogy a kamarák azon esetekben, melyekben a cs. kir. kereskedelmi ministeriummal közvetlen érintkezésre kötelesek, a kereskedelmi érdekek lehető előmozdítása tekintetéből nézeteket, ezek támogatása végett a nagyméltóságú helytartótanács-hoz felterjeszthetik — távolról sem pótolhatja, ugyanis ez kettős munka s hosszadalmas eljárás lenne, másfelől ez nem lévén kötelesség, egyik kamara

teljesíten, másik nem, s nem egy példát lehet csak a hirdapokból is felmutatni általános sajnálkozására, hogy eddig is, míg közelebb voltak a magyarországi kamarák közvetlenül a nagyméltóságu helytartótanácsokhoz jelenteni, némielyik kamara nem méltanyolva a helyzetet, nem fogva fel helyesen hivatását, a maradandó hazai előnyök és czélok ellenében pillanatnyi mülo előnyért közvetlenül a cs. k. ministeriumhoz fordult.

Mindezeknél fogva a tisztelettel alólírott kamara tagjainak egyhangulag kifejezett alázatos kérelme az, hogy a nagyméltóságu helytartótanács által pártoltatva, a föméltsóságu magyar kir. udvari kancellária útján legfelsőbb helyen kieszközölni méltóztassék, hogy — mikint már legfelsőbb helyen a közelmúltban kimondatott — a magyar kereskedelmi és iparügyben, a hazai törvényhozás útján várható intézkedésig, a hatályukban fenntartott magyar kereskedelmi és iparkamarák továbbra is a nagymélt. helytartótanács vezetésére s felügyeletére alatt maradván, minden az ipar és kereskedelemre vonatkozó, akár közvetlenül önszántukból eredő, akár felhívás folytán teendő előterjesztéseiket — továbbá tárgyalások s illetékes intézkedés végett, egyedül s közvetlenül a nagymélt. helytartótanácsokhoz intézhessék.

A debreczeni kereskedelmi és iparkamara 1863. nov. 27-kén tartott rendes üléséből.

Farkas Ferencz elnök.
Simonffy Imre titkár.

DEBRECZENI HIRMONDÓ.

** A Debreczen városba vezetendő hajócsatorna létesítése tárgyában f. évi nov. 14-kén kelt választm. végzés folytán, részvényesek gyűlése végett az aláírási ívek már kiosztattak. Azok kedvéért kik e vállalatban részesülni kívánják, közöljük azon ívtartó urak nevét, kiknél az ívek megakart bejegyvezetnek; akik is a következők: Ármós Bálint, Berghofer István, Csanak József, Dobozy István, Farkas Ferencz, Fényes Menyhért, Frank Antal, Fráter Imre, Kiss Lajos, Komlóssy Imre, Kovacs Dániel, Markos Péter, Márton Lajos, Molnár György, Nánassy Ferencz, id. Némethy János, Oláh Károly, Rácz György, Simonffy Sámuel, Szabó Bálint, Szikszay József, Szöllösy János, Tóth István, Vecsey Imre.

○ A helybeli dalárda rendes gyakorlatait Gáspár Ignácz karnagy ur vezetésével megkezdvén, — már eddig is a várakozásnak tökéletesen megfelelő eredményt tüntet fel, — ugyhogy a mikidő tagoknak dícséretet érdemlő tevékeny szorgalma mellett biztos reményünk van, hogy szűkséggel küzdő embertársainak segélyezésére, — a teli évszakban nyilvános dal-estélyt rendezhetend.

** A debreczeni-vámospécsi országútvonal, mint értesülünk, e héten már be lesz végezve s csak kövel való meghordása lesz még hátra.

** Reszler István szántársulata, — mint biztos forrásból veszik, — e hó 20-ika körül érkezik városunkba. A derék gyoricek Reszlernek újonnan nyitott bérletét 18 előadásra, 100 zartszékig biztosíták, mi a jelen szűk időben a szűkséget iránti érdekeltésnek igen szép bizonyítéka.

† Lapunk utóbbi számainak bezárásával vettük ama szomorító hírt, hogy Kóbor Gizela — Makai Pálné, — ki városunkban, az oly sokáig mellőzött czimbalom hangszeren tökéletesitvén magát gyorsan fejlődő zeneképzettiségének többibben adta jelét, — f. évi nov. 25-kén életének 19-ik évében Königsbergben jobb létre szenderült át. — Mellozva a városunkban többször rendezett jótékony czélú hangversenyekben mindenkor meleg résztvételt, legutóbb Balázs Kálmán társulatával, (melyben férje czimbalmos) nem tekintve gyöngő nő testalkatát — eltölte magát, hogy a magyarzene diadalának külföldön tanja lehessen — a társulattal Oroszországba utazni; holis, a társulat nagybörszerű kitüntetéseiben méltán osztakozott s épen midőn hathavi távolléte után a legyőzhetlen honvágy sürgetésére utnak indult szeretett honába: a hosszú faramakban megtört gyenge tetest, — mely — nem mérközhetett lelke erejével, rövid szenvedés után idegen föld fogadta kebelébe. Mig szeretetén kívül a zenészet muzsája ejti könyvet sirja fölött, a költészet következő sorokkal jelölte emlékkövét meg:

„Szentül tölvesen utban hazafelé
Hő férje oldalán halálát it lelé.
A viszontlátást és az anya-örömet
Megéri az isten ah! nem engedte meg.
Szerette a zenét s dicsőült szelleme
Oda tért hol örök az égi szent zene.”

Béke hamvaira!

— Ügyhalljuk, hogy a légszuszvillagítási előkészületek pár nap alatt már bevégezték s f. hó 12-én városunk utcáin a légszusz-lámpák nagy ünnepélyességgel gyújtottak meg.

— Örömmel tudatunk egy a közönség által rég ohajtvát várt tényvel. Ez a sarkterek szabályozásának megkezdése, melyre nézve legközelebb egy az egyházi és városi tanácsot, továbbá a városi közértelemiséget számos tagjainak képviselő bizottmány gyűlt össze, kiindulási célul megállapítván, hogy a sarktereket csak úgy lehet régi ronda árka helyett díszes kerítéssel ellátni, ha azoknak a város környékét nem kis mértékben eklekténit zeggus alakjai gyökeresen szabályoztatnak. Egyelőre a czélgétezzai két temetőt jelölte ki szabályozás s díszes kerítéssel ellátás tárgyán. A helyszínére ki ment bizottmány több szabályozási vonal tüzetes megvizsgálása után azon szabályo-

zási vonalat látta a kor kívánalmai szerint megállapíthatónak, mely a czelegétezzai temető város felőli északi szegletétől a Dobozi-temető város felőli déli szegletéhez egyenes irányban megyen. Ezen vonal megállapítása folytán a két temetőt elválasztó szeker-út, mely a munkálat alatt álló vámos-pécsi töltött út irányba miatt ugyis feleslegessé vált: el fog enyészni s egy két temető egy sarkterre fog alakíttatni a város felé néző mintegy 400 öl hosszú egyenes, díszes kerítéssel ellátandó vonallal. Hogy a város környékét is felette emelő tervet keresztül lehessen vinni: szükségesnek látszik a Dobozi-temetőben levő s temetkezési helyül fél századnál régebben nem használt dombot, a környék színvonaláig levágni, kegyeleti kötelességének ismervén a bizottmány, minden meg ott talán található csontokat a leendő sarkter határvonalán belül újra eltemetvén, különös figyelet fordítván arra, hogy a sarkterekkel jelölt helyeken nyugvó jeleseink hamvai érdemök édes emlékezetéhez méltó kegyeletessé tartással takarítottassanak el új nyugvóhelyeikre, hogy a valódi érdemeket mindenkor tisztelni köteles ivadékosok hosszú idők múlva is miertgy díszes keretben szemlélhessék emlékjeleit a házért, vallásért s városunk javáért oly sokat küzdött elődeinknek.

** Mult hó utolsó napján mondá ki a városi törvényszék az ítéletet, azon rablóügyekről felett, kik pár év előtt a „Csukás“ korszámlát egy sámsóni kocsisit meggyilkoltak. A két főbűnös Huszti és Gyórfi, pallos általi halálra ítéltetett, Óvári Lajos 15 évi börtönrre, a többi czinkostárs, 2—3 évre. Vadászti Pál felmentetett. Az ítélet felebbzetett.

— Tisztelettel kérem azon föméltsóságu, fötisztelendő és tekintetes uraságokat, kiket a debreczeni zenede gyarapítása czéljából levélbe zárt felhívással választmányunk nevében alázatosan megkerestünk, hogy az aláírási íveket, posta fordultával a debreczeni zeneegyüt elnökségéhez bármily eredménynyel visszajuttatni méltóztassanak.

Farkas Ferencz
a debreczeni zeneegyüt elnöke.

Két szerelmes.

Csend, nyugalom a vidéken,
Tenger-csillag a kék égen,
Alszik minden... minden... mélyen:
Csak két szerelmes van ébren.

Legény ülében a leány,
Szeme tüzőben... areza halvány...
Legény a lányt eltakarja,
Hogy ne fájék puha karja.

Elméláznak... élmeregnék,
Világánál a holdfénynek,
Hallják: szívök dobogását,
Látják: a csillag futását.

Ajkaik most nem beszélnek,
A csillagos égbe néznek...
A lány hallgat... a legény is...
Órül, — s olyan borús mégis.

S amint így hallgatgát ülnek,
Szemeikbe könyök gyűlnek,
A lány sohajt... a legény is...
Örülhetne, — s busul mégis...

Ámde, mint szellő, fuvalom:
Elűnik az aggodalom,
Világánál a holdfénynek,
Ajkaikon csökök égneik!

Csóka csók... S bájós dal zendül,
Érzelmek mely terébenél,
Zendül édes ömléngéssel:
„Te vagy a nap, én az éjjel...”

Dagad, feszül a hókebel,
A dal szél, érzelmek lehel...
Teli ábránd, merengés odája:
„Teljes teli szépséggel...”

Feszül a hur... Legény és lány,
Ah! mi boldog egymás karján!
Egy csók ismét elesattana:
„Ha szívünk egybe olvadna...”

Mégis ülnek... mégis égneik...
Lelkeik tovább beszélnek...
— Egymást egészen odája: —
„Ránk beszéphajnal hasadna...”

Kemenczy Kálmán.

A kalmár-harang.

(Lewald A. után.)

Szilécia azon részén, mely az Odera partjától Lengyelországi határa felé vonul, melyet rendszeren vizes Lengyelországnak neveznek, sok év előtt volt egy kis város, melyet jelentékeny vásárna miatt, közelről s távolról is meglátogattak a kereskedők.

Vasárnap volt, midőn a szép tavaszi estén, Gollivitz Jakab, a boroszlói kalmárzék előjárójának fia, vidáman

ügetett kis fehér kanczáján a városka felé. A zabola mindkét ágára sűrű tajték volt tapadva s a lónak szünye és oldalai fényltek az izzadságtól. Jakabnak időnkint meg kellett állítania lovát. Ezt azonban nem az erőtetett lovaglás következtében tette, sem nem azért, mintha a hőség nagy lett volna, hanem egy börtáska miatt, mely a ló hátsó részére volt kötve s jó rakás vert ezüst pénzszel megötme. Jakab ugyanis a vásárra ment, hogy az oda jövő lengyelektől, különféle becses tárgyakat vásároljon, melyeket azok, a távolfelekei országokkal való közlekedésük útján kapnak s jó pénzért szomszédjaiknak szoktak eladni.

Gollivitz Jakab egy erdőszélre ért most; s a nap már hanyatlóban volt s még körülbelül három-négy óráig kelle mennie, míg a kis városba érkehetett. Nem merte ugyan megsarkantyuzni lovát, mert tudta, hogy az utfele található oly kis csárdára, melyben néhány óráig megpihenhet; de még is sietett czelejához jutni, minthogy a többi kereskedő, az ő üzletársai, már ott voltak s előalkukat már köthettek; bár a fővásár csak másnap veszi kezdetét. A lengyel alkuszoktól, az ugynevezett faktoroktól is félt, kik a vidéki számos nemesemberektől megbízásokat kaphattak s a tulajdonképeni kereskedők vásárját elrohthattak.

Jakab, mely gondolatokba merülve, szomoruan lovalgot odább s nem tudta feljönni, miért tér le egy paraszt, kivel találkozott, az országútról.

„El lehet-e vágni itt balra ezen utat, mely az erdőn keresztül vezet?” — kérde a parasztot.

„Jobbra vagy balra, mindegy, mint az ur akarja s éjjel vagy nappal bármelyik irányban, hacsak nem istentelen ember az: s a szent szűz tiszteletére a kilencz napi ájtatosságot el nem mulasztotta.”

Erre megsarkantyuzta lovát Jakab s az erdőbe ugrott.

Az országút, mely akkor Boroszlóból a határok felé vezetett, igen egyenetlen s rozsz állapotban volt. Ha a vándor az erdőt balra keresztülvágtá, legalább egy órai utat megkimélt. A paraszt válasza arra indítá Jakabot, hogy ezt tegye, mert hite jó volt.

Midőn az első fenyesvésért, épen lement a nap; hanem a tavaszi estszürkület, elég világos volt, hogy az utat eltalálja. Az ég kék s tiszta volt; az esti szellő szendén susogott a cserjék és ágak között s a virágok pehelykint hullottak a földre.

A gyönyörű este, csodálatos hatással volt vándorunkra. Nem is gondolt már arra, mily szűksége volna, még ma a városkába érkezni; de még is ohajtá, hogy az erdőn, — mielőtt teljesen besötétednék, — keresztül lovagoljon, mert e területen, még sokféle is történhetik.

Most a sűrűségbe ért, de mennél tovább nyomult előre, annál sötétebb lón körül s a sötétség, nyugtalansága is növekedett.

Hirtelen megretten a kancza; hátra szökik s Jakabot reszketés futotta végig. Valami bizonytalan pillantott meg maga előtt s midőn jobban oda nézett, azt hitte, hogy ember árnyékot, valami kísértet alakot, félig meztelen nőt lát zálat hajjal előtte futni. Keresztes vetett magára s bátrabb lón. Némi fáradság után ismét elindította kanczáját, de a mint odább vágatott, az árnyék is mindig lova előtt szállt néhány lépéssel. Ha megállította Jakab a kanczát, akkor az árnyék is megállott.

Mintegy két óra telhetett már el, mióta a kereskedő az erdőben ide s tova vágatott, bár számitása szerint fél óra is elég lett volna, hogy abból kikerjen. Jakab már hinni kezdé, hogy valami rozsz lélek ingerkedik vele s mássa szűlyval nyomták most a paraszt szavai zivert. „Meglehet még is,” — gondolá magában, — hogy keresztén kötelességeimet valamiben talán elmulasztottam!”

Ingerült képzelete sokkal sebezesebben vágatott már, mint kis kanczája, midőn a nőárnyékot, egy fekete bokor mögé eltűnni látta. Visszarántá lovát, visszatartán érzett, különös vegyülete volt az a tudnivalógnak és félelemnek. Hallgatgát s lengyel szököket vált hallani, melyek zsidós kiejtéssel mondatk. Mintha ezt hallotta volna: „a harmadik kereskedő is körünk között van, az Isachar törzs tehát teljesítheti a lakodalmi költségeket.”

Valami rendkívülinek kellett a bokorban rejtőzni, melyből e szök hallatszottak. Három, barnult arcú s bozontos szakállu ember hasalt ott egy tűzhely körül, melynek lángját, időnkint rárakott rövid száraz gajjal táplálták. Ezüst kehelyvel, valami sárgás italt merítették egy felvert fenékű hordóból s mohón hörpöltek azt.

Midőn a leány hozzájuk lépett, — mert a mit Jakab kísértetnek tartott, az egy szép, fehér, hosszú haju leány volt, — hirtelenséggel s félhangon suttogott a férfiakhoz, mit az éji vándor meg nem érthetett.

A három ember fölugrott, övéhez kapott, mintha meggyőződés akarnának, hogy jó tőreik benne vannak; ckkor aztán kilépni készültek a bokorból.

Midőn Jakab midézt látta és hallotta, félelem s borzalom fogta el. Megfordítá lovát, hogy ellenkező irányban ellaljon. De oly sötét lón az éj, hogy csak mindig belebb belebb tévedett az erdőszébe s minden lépése a fába, gyökereibe ütközött, mi jele volt annak, hogy a járt utól messze távozott el.

Kis idő múlva azt hitte Jakab, hogy a bizonyos hallított menekült meg. Egy pillanig megállott, de sem nyugalma sem bátorsága nem volt. Véleménye szerint most körülbelül tíz óra lehetett.

Inkább szeretett volna szegény kereskedőnk kis hajóján, a nyílt tengeren lenni, midőn az irtóztató vihar a ha-

bokat, annak legmélyebb fenekéről földuzzasztja, mint ez órában eltévedve járni az öserdőben s közel a határokhoz orgyilkosoktól körülvéve lenni.

Nem tudhatta, mely tájékon jár s az öt körülvevő sötétségben, nem vala képes azt megfajteni. Az emberek, kik őt valószínűleg még üldözték, — ez tisztán állott előtte, — alkalmasint inkább vágytak a vert ezüst pénzre, melyet a börtáskában hátul fölöttött, mint életére szazt elhatározó, hogy ha utolérnek, kincsét a földre dobja. A fiúlya világánál, melyet közülök egyik tartott, megmérhette a távolságot, mely őt a rablóktól még elválasztá. Tisztán kivette, hogy tört villogtattak kezeikben, melyek még vörösek voltak a vértől. Most már csakhamar utólérendik.

De kétségbeesett erőmegfeszítéssel törekedett magát a bokorból kiszabadítani. Halálós rettegésben egészen összehasgatta sarkantyújával a kanca oldalát; villámként reptül szegény odább; nagy lón a távolság ismét közte és a rablók között s ujra csinált-utat érzett lova lábait alatt. Hogy hova vezetett ezen ut, nem tudta. — Egyedül volt a sötét éjben, fölizzult képzelődésének minden borzalmaival!

E pillanatban, a leghevesebb kétségbeesés által elfo- gultan, jelentékeny pénzösszeget ígért szentfogadásul a Mária templomának a városkában, ha az ég kimentie e ki- nos helyzetéből. Alig moná ki e szokat, harangzúgást hallott. Azon városkában harangoztak, hova menőfélben volt.

Nem lehet leírni, mint föleleveníté, mint bátorítá őt e harang vizsgalató zugása! Mily szerencsének érzé má- gát, midőn azon tájakra sietett, melyelől a harang meg- kondult. Kévs percz még s csakhamar megpillantott egy előtte ismeretes falucsát, melyen keresztül kellett men- nie. Itt meghálhatott volna, de tudta, hogy még csak fél- óráig kell lovagolnia s tovább halad.

(Vége köv.)

VIDÉK.

** Ermenti levelezők írja, hogy mult hó 25-kén, margittai csendbiztos Tóth József, a lakosságot egész a rézaljág félelem és rettegéssel eltöltött két fő rablót, két legénye segítségével. üldözés közben, lövés által elejtve, hatalmába keríté. Az egyik rabló Madas Károly, Tóti községben született székelykatonája; a másik Magyar Karácsony nevű román, közepesi lakos ház- és földdel bíró gazda. Mindenk fegyverrel volt ellátva. — Irásba foglalt saját vallomásuk szerint 11 házfelverés és rablás, 28 kisebb-nagyobb lopás, 3 rendbeli erőszakos utonállás és fosztás bűnében voltak részeseek. Madas az elsoroltak- on kívül aratás tájban Temesvár körül egy rozsnyói szü- letésű vándorlót iparoslegényt meggyilkolt, a nála volt néhány krajczár és ruhájáért, — mint azt a nála elejtett vándorkönyv megtalálása után bevallá. A vizsgalat nyom- man számos bűnrész és orgazda fogatott el. — E na- pokban ül össze Margittán a rögtönjéle bíróság fölülvizs- galat s itelethozatal végett. — Tóth József csendbiztosra nézve érdem és elismerésül hozza fel levelező, hogy 2 évi csendőri működése alatt 14 elhírdetett rablót és go- nosztevőt tett ártalmatlanná — és hogy azon vidéken, hol a személybátorság nem volt biztosítva, ellenben a vagyon veszélyezve, a nép gyakori félelem s rettegésnek volt ki- téve: a közbátorságot s nyugalmat a vidéken teljesen hely- reállítá. Vajha az ily ritka egyéniség, illető helyen figye- lem tárgya lenne s büzdítő példaul illoen jutalmaztatnék.

** Ótományban mégis dühög a marhavész. Ábrányban is kiütött, s e miatt az ér-mihályfalvai marhavész- sárok befitvák.

** Mihályfalvai levelezők tudósítása szerint, a tri- eszti biztosítói társulatnak egyik ügynöke nagy sikerrel működik azon vidéken. Mihályfalván egyedül, mintegy 11 izraelita családó biztosítá családja jövőjét 20—30 ezer frt erejéig. Csupdaltos, hogy a mihályfalvai izraeliták az idegen s kevésbé biztos alapra felhittett bi- ztosító-társulatokat nagyobb helyért pörölják, mint a hazait. Pedig magyar léget szíva, magyar javadalmakat élvezve, erkölcsi kötelességük lenne minden előtt a hazai társula- toknak adni előnyt.

KÖZÜGYEK.

** A magyar erdész-egylet, melynek élén az ifj. hg. Esterházy Pál és gr. Pálffy István állanak, el- határozta, hogy eddig németnyelven szerkesztett jegyző- könyveit és emlékiratait magyarul szerkesztend; a jövő év elején pedig önálló szakkielölnyt ad ki „erdészeti lap o k” cím alatt.

□ Kiss Pál volt fumei kormányzó a magyar akade- miának 3000 frtot, a szégszardi kórháznak, a fumei óvod- nának s a pesti lipót-városi templom építésére különkülön szintén annyit hagyományozott végrendeletileg.

— Pályázat. A pest budai hangszegyleti zenede részéről közhírre tetetik, miszerint teltségös báró Prónay Gábor egyleti elnök ur nagylelkű ajánlata folytán, melyszerint egy magyar szellemű zeneműre minden évben 10 és Weisz Bernát ur második díjaul 5 aranyból álló ju- talmat tűzött ki, az 1864-ik évre pályázat hirdettetik egy „lassu és friss”, régi magyar stílyben zongorára készitendő magyar nótára. A pályaművek jelmondatot viselő és a jelmondatall elátva és ugyane jelmondatot viselő és a szerző nevét rejtő lepecsételt levéllel együtt, 1864. évi marczius utósó napjáig az egyleti titkár Ritter Sándor ur-

hoz beküldendők. A jutalmat nyeredő pályaművek az em- litett zenede tulajdona maradván; az első annak költségén „zenedei pályazenemű” cím alatt annyi példányban nyo- matik ki, amennyi tagja van az egyletnek és ezek mind- egyike egy-egy példányban ingyen részesítetik.

* Gr. Forgách Kálmán a csegei szükködőknek 1000 frtot, Ormező községének iskola alapjára 12 hold szántóföldet s a mándoki zsidóközségnek az évi takasfi- zés alatt álló templomhelyét ajándékozta.

IPAR, GAZDÁSZAT, KERESKEDELEM.

A borlángról — (Alkohol)

Borláng, vagy borszesz alatt oly folyadékot értünk, mit a bevegézt szesz forrás után, gyümölcsféléből, vagy gabneme- kéből lepárlás — destillatio — után nyerünk, miután a borszesz a forró kásában foglalt minden más alkotórészek közül a legillóbb folyadék.

A lepárlás — destillatio — különös készülétekben történik, melyek most, miután a pálinka-égetés honunkban nagy kiterjedésben üzetik, sok költséggel és tárgyismerettel készülnek. Mindezen készü- lettel ezéja az, hogy a legkisebb mennyiségű tüzíser fogyasztás mellett, lehető legnagyobb mennyiségű borszesz rövid idő alatt tömör állapotban tisztán nyeressek.

Régebben a borszeszt nem ismerték, minthogy a destillatio munkálataival ismeretlenek voltak, ezt még onnan is gyanítjuk, mert a történetben és a költészetben sehol a borszeszről említés nem tetetik; de annál inkább ismeri s megbarátkozott vele a mostani nem- zetek s igen jól tudja, hogy az erősebb borlángból vízzel elegyítve készül a pálinka, részegítő ital.

A pálinkafőzés főtegyezője a szesz forrás. Szesz forrásba csak czukortartalmu folyadékok, (névszerint csak olyanok, melyek gyümölcszurokat tartanak magukban) feloldva mehetnek át. Hogy azonban valamely czukortartalmu folyadék szesz forrásba átmehes- sen, ahöz bizonyos körülmények jelenléte szükséges, úgymint:

a) a czukortartalmu folyadék ne legyen tömör, azaz: elégséges vízzel legyen felezesztve,

b) hogy a folyadék, melyet szesz forrásba átvenni akarunk, mindig nitrogéntartalmu testet (élesztő) tartson maga- ban, mely rothadásba mevenvén át, a czukort felbontja.

c) a körülmények hozzájárulása.

Vannak egyelőnt oly szesz tesztek is, melyek czukrot ugyan nem tartanak magukban s szesz forrásba mégis átvetődik, ezek czukor helyett keményével — amyum — bírnak, mely bizo- nyos körülmények közt ezokorra változik át. Ilyenek a gabnane- műek és a kolompér. A gabnaneiméket előbb vízben áztatva csiszolni hagyják, miatt a keményítő szőlőcukorra vál- tozik s szalad, vagy malátá név alatt ismeretes. A kolompért előbb meg kell főzni s péppé zúzza s malátával keverve nyerk beléle a kolompér-szeszt.

A borszeszt hajdan csupán borból készítették, honnan neve is. Jelenleg ellenben csak igen kis része származik e forrásból s mivel gyártása leginkább Franciaországban üzetik, a kereskedésben szintén — Spiritus vini gallicus — francia borszesz név alatt fordul elő. Honunkban, hol a bortermelés nagy kiterjedésben műveltetik, a valódi borszesz gyártására nagyobb gondot kellene for- ditani; annyival inkább mert itt kitünő finom borok teremvén, bármely európai állammal versenybevetődik. A fehér borok készült borszesz jóságára a vörös borból készült mindig fölülmulja, mert a fehér bor- ban több az illó olaj, mi a lepárlásnál a borszeszszel egyetemben átmenvén, annak kellemes illatát ad.

A vizelezen borszesz, mit közönségesen borlángnak (alcohol) neveznek, tiszta színtelen folyadék, melynek erős égető ize s kellemetes szesz szaga van. A víz iránt nagy rokonsággal viselke- tik s azt még a levegőtől is magához vonja. Tiszta vizelezen állapotban mint mérge hat. Amint tudnillik a gyomor hártájával találkozik, viziránti nagy rokonságánál fogva az azok- ból a vizet elvonja és kiszáritja, miattal az életet rövidíti s halált okoz.

A kereskedésben vizelezen borláng (alcohol absolutus) ritkán fordul elő, mindig kisebb-nagyobb mennyiségben vízzel vegyítve s eszerint a vevő, valamint az eladó érdekében áll a borszesz (alcohol) tartalmáról meggyőződni. Eczelaz ugynevezett szulymérlet (aracome- ter) használnak s ezek vagy úgy alkotják, hogy csak a folyadék faj- sulyát határozzák meg, vagy úgy, hogy mindjárt a borszesz procent- tartalmát mutatják tiszta alcoholból. Jelenleg leginkább azon szulymé- rőket használják, melyek Tralles és Meissner szerint a borszesz pro- centtartalmát térszerekre nézve mutatják.

A borszesz sok gyantának, illó-olajoknak, festényeknek és más vizezen nem oldható anyagoknak oldószeré, ugyanazért műipari cé- lokra jobban használtatik s közönséges koreszmi italok zoroatába nem állítható; de mivel vízzel keverve beléle szesz részegítő italt készítenek, a községi hatóságoknak érdekében áll jovedelmi szem- pontból, bizonyos meghatározott fokon alul borszeszszarulást, a keres- kedésben betiltani.

A hatóságok szigorú nem ritkán mesterséges fogásokkal szok- tak kijátszani; szulymérőket tehát csakis oly borszesz procentartalt- márt lehet meghatározni, mely vizezen és alcoholon kívül más alkatre- szeket nem foglal magában.

Pohraczky Ferencz.

XIII-dik közlése

az inség enyhítésére tett adakozások s ajánlatoknak.

582. Polgármester Szöllősy János ur 120 frtos ajánlatának 1-60 részletét, 30 frt, állatalta. 583. Komlósi Istvánné 1 fr. 584. Beke Antal 3 fr. 585. Kis András 2 fr. 586. Kereskedő Koszorusz Ferencz 2 fr. 587. Vágó András 1 fr. 588. B. J. ur 2 fr. 589. Trelezcki Józsefné 2 fr. 590. Spitzer Jakab novemberi részlet- ben 2 fr. 591. Schenk Jakabné novemberi részletben 2 fr. 592.

Ügyvéd Schwarcz Sámuel novemberi részletben 5 fr. 593. Kon- rad Lajos novemberi és decemberi részletben 2 fr. 594. Asztalos Kereskés György 1 fr. 595. Ügyvéd Árnós Balint 10 fr. 596. Ke- reskedő Csanak József novemberi részletben 60 fr. 597. Gyógy- szerész Gullt Nándor novemberi részletben 5 fr. 598. Kereskedő Farlas Ferencz októberi és novemberi részletben 10 fr. 599. Posti kereskedő Herzhart Simon szazt ugyefogyott közt egyegy forintjával leendő kizsátás végett adott 100 frtot. 600. Építé- smester Vesel Imre novemberi részletben 10 fr. 601. Ügyvéd Schwarcz Sámuel ur decemberi részletben 5 fr. 602. Asztalos István novemberi és decemberi részletben 10 fr. 603. Rikli József ur decemberbortól számított 5 óra ajául 20 szegénynek fjenként egyegy forintot és egyegy mérő rozst, ésigy összesen 100 frt és 100 mérő rozst. 604. Néhai Rád József alapítványá- ból, gondnok Schwarcz Sámuel ur által fizettetett 1823 fr. 23 kr. alapítványi kamat-összeg. (Lásd erről bővebben a mult számban értesítést s köszönetet, és a jövő számban megjelenendő bi- zottmányi jegyzőkönvvet.)

Jegyzékek az eddigi segélyezésekről. 1. Tanácsnok Leiden- frost Gyula ur heti segélyezését szeptember 1-től élvezi Tatai- Novák Rebeka 93 éves hajjalon. 2. Nagy József ugyefogyott, kapoktóbortól számított S hóg N. ur havi részleteiből ha- vonkint 2 frtot. 3. Fehérlóbeli Fehér Bernát októbertől kö- tőfélből álló tisztessegek ehéddel naponként Tóth József maginos öreget, ki egykor több évig hajduk őrmestere volt, látja el. 4. A Herzhberg Simon által adott 100 forintból következők részesültek: Hatvan utczából: 1399. Balog Mihály. 1555. Batori Dávid- né. 3307. Deli János. 3398. Harangi János. 3307. Kis Mihály- né. 1228. Mezei Istvánné. 3363. Molnár Jánosné. 1484. Nagy Sándor. 1417. Szilágyi Jánosné. 5396. Szivák Józsefné. 3398. Téglási Józsefné. 1236. Vincze Mihályné. P. éter fia utczá- ból: 795. Besenyei Józsefné. 2966. Balog Sára. 3594. Botos Mihályné. 3607. Bilhari Gaborné. 736. Király Jánosné. 785. Ko- vacs Pál. 877. Kerek Mihályné. 900. Kovács Jánosné. 1037. Kar- dos István. 2980. Kádár Istvánné. 2992. Kovács Mihályné. 3229. Kis Istvánné. 775. Megyesi Józsefné. 2986. Molnár István. 3236. Pócsi Mihályné. 2963. Pap István. 1116. Répási Györgyné. 750. Szekeres István. 1024. Szőke Istvánné. 1025. Szigeti András. 1112. Szabó Peterné. 1152. Szalontai Györgyné. 1207. Sós Pé- ter. 1209. Simon János. 3111. Sipos János. 3111. Szabó Györgyné. 3638. Simon Jánosné. 3635. Tar Gaborné. 3695. Tót Jánosné. 3253. Varga Jánosné. Csapó utczából: 606. Borusz Mária. 2174. Bagdi Józsefné. 544. Dienes Istvánné. 2917. Fodor Sándor. 3043. Fekete Pálné. 3061. Fuzesi Andrásné. 3150. Gyöngy- öst Jánosné. 3222. Györi Mihályné. 3008. Harangozó Istvánné. 731. Kis Istvánné. 3152. Kántor István. 3166. Katona Már- tonné. 2907. Nagy Istvánné. 546. Oláh Józsefné. 3219. Oláh Ja- nosné. 517. Rozmán Józsefné. 527. Szabó Mihályné. 529. Székely Istvánné. 700. Szilágyi Mihályné. 3129. Szécsi Istvánné. 3063. Tót Jánosné. 3219. Tyukóti György. 3219. Tót Józsefné. 3152. Jakab Istvánné. 430. Veszprémi Mihály. 657. Virág Andrá- sné. Czegléd utczából: 114. Bági Istvánné. 164. Erdős Istvánné. 78. Gombos Istvánné. 78. Kis Jánosné. 175. Kovács Mihályné. 220. Kőrösi Jánosné. 83. Nagy György. 131. Nádud- vari György. 197. Nánási Istvánné. 269. Nagy Istvánné. 487. Szántó Erzsébet. 264. Somogyi Mihály. Olajutó: Vég Peterné. Varga utczából: 2218. Bodnár Istvánné. 2371. Bözörményi Balintné 3498. Bocsnay Károlyné. 2362. Kis István. 2376. Lu- bics András. 2097. Subert András. 2173. Szoboszlai Sára. 2057. Toroczka Andrásné. 3536. Varga Istvánné. P. iaz utczából: 1644. Barna Józsefné. 3415. Kis Mihályné. 2034. Nagy Sándor- né. 1660. Pétek Balintné. 3412. Révész József. 1655. Vég Sára. 1939. Rombati Istvánné. 2278. Juhász István. 2264. Tatai Fe- rencz. Összesen 100.

5. A Csanak József ur által ajándékozott 308 font szép szalo- na következők közt osztottatik ki: Hatvan utczából: 3293. Tót Péter. 3400. Bór Jánosné. 3378. Mikó Józsefné. 3389. Kán- tor Mihály. 3328. Komádi András. 1472. Pap Mihály. 3331. Sándor Mihályné. 3327. Miskóczy Istvánné. 3400. Tokaji András. 1260. Nagy Gergelyné. 3394. Torók Jánosné. 3315. Jenai Mi- hály. 3400. Bír Jánosné. 3398. Bír Andrásné. 1477. Kovács Istvánné. 3679. Szabó András. 1235. Makai Ferencz. 1320. Daróczi István. 3371. Csapó Sándorné. P. éter fia utczából: 1051. Szabó Mihályné. 3231. Kasza György. 599. Fabian Mihály. 3085. Varga Andrásné. 1003. Szabó István. 2989. Paládi Zsu- zanna. 3588. Szilágyi József. 5883. Nánási Jánosné. 2989. Si- pos Peterné. 3073. Barta Peterné. 2998. Pénczes Andrásné. 877. Kóblós István. 2988. Deák György. 1190. Gemcsi Istvánné. 3109. Nagy Ferencz. 2967. Balog György. 3626. Major Péter. 3252. Gerőcz János. 1071. Husz Mihály. 882. Molnár Jánosné. 1190. Vég Andrásné. 3252. Izsó Mihályné. 752. Tokaji Györgyné. 903. Mikó Sándor. 3590. Somogyi Sándorné. 1078. Menyhárt Györgyné. 731. Kis Istvánné. 3090. Seres Mihályné. Csapó- nczából: 549. Bajuszó János. 3154. Szabó Istvánné. 3190. Harsányi Mihály. 3180. Csukás Mihályné. 3215. Czegény István- né. 3219. Pap Jánosné. 2919. Izsó Sándor. 3193. Szentpeteri Sándorné. 3172. Csapó Ferencz. 3224. Szűcs Andrásné. 3145. Nánási György. 2914. Székely Sándor. 2909. Nagy Istvánné. 540. Szekeles Ferencz. 3151. Harsányi Mihályné. 3194. Kovács Pál. 3160. Bakos István. 2914. Jenai Jánosné. 3154. Nánási Ja- nos. 2932. Arany István. 3158. Szűcs Liza. 3008. Németh Pál. 386. Szabó Györgyné. 3696. Tariéska István. 3200. Horvát Ja- nos. 3188. Németh István. 398. Kis Ferencz. 398. Bogdány Mi- hály. 3133. Jenai István. 324. Ábel Mihály. 3064. Fidesz Fe- rencz. 3150. Gal Péter. 3590. Nagy János. 300. Reszegi Gergelyné. 2909. Kis Ferencz. 3188. Harsányi Istvánné. 440. Csapó Zsuzsanna. 586. Erdei János. 452. Szepesi István. 3182. Tót Jánosné. 2947. Nagy Istvánné. 2911. Balog Mihályné. 3193. Bódi Pálné. 433. Erdei Istvánné. 410. Komlósi Sándorné. 2937. Tóth Péter. 325. Uj Péter. 426. Szigeti Istvánné. 3153. Harsányi Istvánné. 483. Könyva Mihályné. 3186. Salanki Imre. 3153. Pa-

Folytatása a mellékleten.

Melléklet a „Hortobágy“ 1863-diki 49-dik számához.

taki János. Czegléd utczából: 134. Mikó Sándorné. 3662. Nagy Sándor. 240. Nyilas Mihály. 86. Tót Andrásné. 2830. Szegedi Miklósné. Olajút. Székely Jánosné. 197. Nanási Sára. 2898. Kis Istvánné. 2866. Mihály István. 2647. Lajzi Istvánné. 2897. Beregi Jánosné. 2898. Máté Józsefné. 2712 Boldog Sándorné. 2897 Jeremiás Ferencz. 2883. Pataki Jánosné. 2800. Lénárt Györgyné. 2504. Dorkó János. 2896. Lakatos Györgyné. 2672. Faragó Jánosné. 2584. Józsa Jánosné. 2642. Nagy Istvánné. 2653. Faragó Jánosné. 251. Nagy János. 2872. Kis Józsefné. 2668. Kállai Mihály. 2578. Róff Andrásné. 2899. Rác Jánosné. 2815. Szatmári Juliánna. 2724. Kegyes Gaborné. 2899. Bodai Lászlóné. 2897. Czanka István ifj. 2895. Zámbo János. 2896. Kovács Jánosné. 2675. Baik Jánosné. 2895. Berezsi János. 2660. Kovács István. 2797. Kis Balint. 2619. Major József. 2619. Bónizs Mihály. 164. Nagy Sándorné. Olajút. Csóka Sámuel. 198. Karsai István. 2607. Erdei Sándor. Olajút. Rác Jánosné. 83. Tót Mihály. 2897. Major Balint. Ujostás. Kereszturi Jánosné. 2682. Balog Mária 2650. Budán János. Összesen 171.

6. Az „István“ gőzmalom t. társulat által adatin rendelt kenyérbeli segélyből, eddig hetenkint egyszer ellátni szokott 120 ügyefogyott nevrora. Hat van utczából: 1528. Debreczeni Sándor. 3285. Kovács Imre. 3385. Nagy János. 1350. Nagy Józsefné. 3309. Nemes Imre. 1459. Szabó János. 3258. Szalontai Pálné. 1258. Szucs István. 1264. Váradi Zsuzsanna. 3359. Bajdó Sándorné. 1355. Farkas Mihály. 1285. Gyarmati Mihály. 3363. Kasza János. 1528. Óz Istvánné. 1423. Rác Jánosné. 3345. Szabó István. 3306. Szabó Jakabné. 1468. Szilgyi Istvánné. 1524. Sztrigács Mihály. 3362. Takács Mária. 1405. Zöld Sándorné. Péterfia utczából: 2890. Danka Ferenczné. 749. Kovács Istvánné. 3122. Major Mihály. 3095. Nagy Andrásné. 2974. Pap Ferencz. 3649. Stein Jánosné. 903. Szarka Jánosné. 957. Ungi Péter. 3687. Jakab Mihály. 903. Jászai János. 1081. Juhos Mária. 3114. Váradi Mihály. 2978. Barna Mihály. 3594. Botos Mihály. 2969. Burai Mihály. 821. Czirják Ferenczné. 1123. Ditrík Józsefné. 3599. Fircs Ferenczné. 777. Füzei István. 730. Kovács Mihály. 1035. Körtvélyesi Jánosné. 2943. Nagy Györgyné. 3695. Rác János. 3586. Szendrey Andrási. 1152. Szőke Ferenczné. 3079. Szuk Istvánné. Csapó utczából: 300. Asztalos Sára. 3163. Diószegi Mihály. 648. Göder Istvánné. 692. Gőnczi János. 2909. Kabi Károly. 549. Kállai Józsefné. 526. Oláh Pálné. 3179. Pallagi Mihály. 357. Végő Katalin. 764. Bakonszegi János. 539. Balog Balint. 2914. Bóla Antalné. 487. Horvát Zsuzsanna. 440. Kender János. 2019. Kocsis István. 2939. Nagy Ferenczné. 3207. Nagy Jánosné. 602. Nagy József. 4147. Oláh Jánosné. 507. Szöllösi István. Czegléd utczából: 2739. Erdei Mihály. 2900. Gebel Adám. 70. Kárdos Jánosné. 2684. Keresztési József. 2899. Kis Julianna. 2895. Körödi Jánosné. 285. Mestar Andrásné. 3663. Szokolánszki Józsefné. 2596. Szőke József. 141. Tót Istvánné. 2684. Fejleszt István 70. Koczka Istvánné. 2899. Mocsár Jánosné. 197. Nanási Istvánné. 2896. Rác János. 2759. Sipos István. 2719. Szabó Andrásné. 151. Szántó Mihály. 83. Tót Mihály. 2896. Zámbo Jánosné. Varga utczából: 3505. Botos Mária. 3449. Harangi Erzsébet. 3501. Martinovics Péterné. 2601. Nagy Matyas. 3462. Szabó Abrahamné. 3447. Szabó Istvánné. 2362. Szabó Sámuel. 3541. Szijgyártó Istvánné. 2296. Tolvaj Péterné. 2393. Nagy Gábor. 3498. Graf Kristófné. 2417. Halasi József. 3495. Kerezi Balintné. 3417. Sivó Györgyné. 3469. Szánics György. 3536. Varga Istvánné. Pia utczából: 2013. Balog Ferenczné. Majorföld. Berke Mária. 3434. Bodnár Jánosné. 3550. Bordan Balintné. 1949. Csontos János. 1749. Kis István. 3429. Kis János. 3559. Ókros Balint. 3434. Tót Andrásné. 2033. Kis József. 3459. Czuna János. 3434. Góga János 2018. Hamza István. 3420. Kovács Andrásné. 1709. Vas Gaborné. 3420. Faragó Mihály. Összesen 120.

7. Folyó hó 1-jén a főt étellel ellátás is szerencsésen megindítottuk, miről a jövő számban közlendő jegyzőkönyv és XIV. közlés bővebben.

Kelt Debreczenben 1863. decz. 5.

Szentgyörgyi Elek m. k. bizományi tollvezető.

EGYVELEG.

— Hőke Lászlóné, szül. Balogh Joscfa, egykor a debreczeni szinpadon is kedvelt színésznő, mult hó 26-kán Pesten jobblétre szenderült és mult szombaton 3 koronautcai lakásból nagy dizzsel temettetett el. Béke poraira!

** Szöllösi Rózsa kisasszonyt, ki Reszler színházban oly sok kedves órát szerzett a közönségnek, f. évi decz. 3-kan vezette oltarhoz Gyórrt Niczky Kálmán sopronmegyeri földbírtokos ur. A k. a. a szinpadról visszalép s a menyeköz után a boldog pár a völgyeni falusi birtokára utazik.

— A francia kormánytól a hídeglélsnek chinin- és egérkö-savany nélkül való gyógyítására díjjal kitűzött 80,000 frankra a „Hon“ szerkesztőségénél már négyen jelentkeztek versenyzés végett.

** Uj-Pesten nemrég egy kereskedő ebédközben csoda-szép nevének, csokoládás örve alatt orrát harapta le. A büntető törvényszék előtt azt vallá, hogy e tette a fél-

tékénység igazta föl, mivel azt tapasztalá, hogy neje bábjának sokan hódolnak. A harapós férj börtönben várja most méltó büntetését, hol elég alkalma leend féltékenységek égető kínait lehűteni s nemtelen tettét számbíránni.

** A párisi rendőrség a különböző államok biztonsági hatóságait roppant gyémánt-tolvajlásról értesítette, mely Páris egyik legelőbbkelé ékszerésznél követtetett el. Az elorzott kincsek értékét nehány millió frankra becsülik.

** Pósváróll következő tragikai eseményről értesítik az egri lapot. Egy oda való molnár fia az odaváló izraelita korszmáros leányát szerette, mivégből gyakran ellátogatott a leányhoz. A leány apja e viszonyt észrekeven, minden áron tiltalmazta a további találkozását, mi a szerelmes párt annyira elkeseríté, hogy egy este összejövé, egész éjen át együtt voltak s reggel 6 óra tájban az ifju, először a leányt lötte szíven, aztán pedig reabourulva önmagát végé ki. A lovésre elősötét mindeniket vérben találtak, a leány egészen halottas öltözékben, kibontott hajjal; az ifju még élt s a haláltában visszautasítá a segélyező sietőket.

** Párisban egy kiltasszony azon sajtáságos gondolatra jött, hogy magát kilutritzatja. Ezerfrankos 300 sorsjegyet bocsátott ki. A sorsjegyek kelnek, főleg az angolok közt. A húzás mult hó 25-ére volt kitűzve. Hogy a nyérő a furcsa eszméjársán hölgyvel ternót csinált-e: oly kérdés, melyet csak a jövő fejtend meg.

* Róza a Sándort e napokban komolyabb betegség érte s mint írják, szappanvizzel gyógyította magát. Stenzl kufsteini gyógyszerész engedélyt kapott lefényképezésére s a képek érulására.

* Londonban egy előkelő urak- és hölgyekből összeállott műkedvelő-társaság az alföldi szűkölködők fölségelésére a „szevillai borbély“ előadásához készűl, mely zeneművet ugyane társaság, két évvel ezelőtt, szintén jótékony célra, legfenesben sikerrel adta elő. — A most készűlőben levő előadásra egy fura ajánlotta föl fényes terméit és mindenesetre jókora összeg fog bejöni szegény házánkfiai számára.

* A magyar öltöny megindere hódítóskodt tesz. Így legújabbban Monaszterly és Kuzmik pesti divatteremben a szász királyi udvar számára bársony menté nyuszt prémnel, gazdagon szinózott szűrt, szinten fekete bársonyból és arannyal kivarrt két fehér selyemmenté rendeltek meg. A mult heten ugyane divatteremből Saint Arpino hngno rendelőre fekete bársony menté asztrakán prémnel küldöttek Nápolyba. Égy ilyen menté küldenek Londonba Southerland hngno kivatára. Végre lady Bloomfield, a bécsi angol követ neje, kinek számára az idei őszön a nevezett divaterkeskedés már 5 menté készített, újabb két fekete bársony menté rendelt meg.

* Az angol rendőrség új módot talált fel az ittasok kijoztatására. Az illetőnek ugyanis a torkon át csövet bocsátanak a gyomrába; a cső végén szivattyu van alkalmazva, melynek segítségével a szeszolyadék kimeritük. Valamelyik lap tapasztalásból igazolja e találmány célszerűségét, amíden ezt teszi utána: „Probatum est!“

— A magyar országgyűlés egy bécsi lap értesülése szerint jövő évi május hóban fog összehívattni; amikor egy szerzmind a horvát országgyűlést is megharthatni remélik.

□ Egy férj Bécsben, nejt ennek váltóadásága miatt takarékossági elvből az adósok börtönébe záratta s kibocsátattásához oly feltételeket köt, melynélfogva lehető lesz, nejenek eddigi pazarlása miatt megbomlott háztartást rendbe hozni. Uj neme ez is a czélország gazdálkodásnak.

□ A Clary-sorsjáték fönyereméje (25 ezer frt) egy váltóérgáz irnokának juttatta a szerencse.

** A pesti mézások a hús árát decemberhöz, a szarvasmaria-olcsóság miatt két krajczaral leebb szállították.

** Curiosum gyanánt közli a „győri közlöny“ hogy Győr város hatósága, Temesvár hatóságához, — melynek belkezlési nyelve magyar, — a mult hetekben németül válaszolt. Bárcsak curiosum gyanánt lehetne venni; de sajnos, hogy az ilyesmi nem valami ritkaság hazánkban s Győr, csak sok más hazai városnak akart e tekintetben hü követője lenni.

* Kozlebb Duval Desceler gépész oly ekét talált fel, mely a földet annyira elporozza, hogy abba, boronlás nélkül, bármely finom magvak elvetették. Ara az ily ekének 100 frank (40 frt) talyigával 160 frank.

Hibaigazítás. Lapunk 48-ik számában a harmadik oldal 1-ső hasábján 57 sorban, elhelyett: „az 1.2 és pontok“ az 1. 2 és 5 pontok, — továbbá ugyanazon oldal és hasábján, alul kezdve 22-ik sorban, e h. „1200“ csak 200 olvasandó.

Irodalmi s művészeti mozzanatok.

** Pete Zsigmond orvosudor „Egészségi tanácsadó“ című ujveire megjelenő folyóiratra, — mely az ember és házi-állatok ép fenntartását és szükségben házi szerekkel gyógyítást ismeret, — nyit előzetést egész évre 4, fél évre 2 s negyed évre 1 frtjával, a szerkesztőnél Pesten váczuzera 18. sz. a.) E lap nagy 8-ad réten havonakint kétszer fog megjelenni.

* Kozlebsvárososa története pályamunkára Simon Elek 1000 frtot tűzött ki. A pályamunkák 1865-ki december 51-ig beküldendők.

* A pesti műegyilet november—decemberi műtárlata m.

hó 19-kén megnyit. Kéltárlata van mülap, aquarell, órnajz 15 darab. Ezek közt az egylet mülapjának próbayomata 1865-ra. Zrinyi Ilona Munkács várában. Olaj festvény 40. Ezek közt hat darab hazai festésztől.

** Sopronban magyar hetilap indul meg Győrök György szerkesztése mellett, „Magyar felföld“ cím alatt. Előf. ára egy évre 12 frt 60 kr. leend.

— Nagy Iván „Magyarország családai czimerekkel és leszármazási táblákkal“ című nagy munkájának 55 és 56-dik füzeté is megjelent s a Saághy — Serényi családi neveket tartalmazza. A két füzet ára 1 frt 70 kr.

Meghívás.

A debreczeni „Zenede“ egylet folyó 1863, deczember 27-én reggeli 10 órakor az egylet szállásán tartandó rendes közgyűlésére, az alapító és szendes tagok szíves részvételre meghívottak.

Kelt Debreczenben a zenede-egylet választmányának 1863, nov. 25-kén tartott üléséből.

Farkas Ferencz elnök. Vincze Viktor jegyző.

Nyilvános köszönet.

Tek. Cs. a. n. József ur a folyó iskolai felvétel végeig hat szolgatulanóknak ebédell, tek. Tikos István táncosnok és Bérassy Sámuel ügyvéd ur pedig egy-egy szolgatulanóknak szintén ebédell való ellátását sziveskedtek elvállalni.

A fentisített nemess szívú jöttevőknek hálás köszönetet mondani kedves kötelességének ismeri Debreczen 1863, decz. 5.

a fők. igazgatóság.

Szerkesztőségi nyillevélezés.

Szoboszlóra. — Az ígért: szép szó maradt. B. P. Pest. Kapod-e rendesen a lapokat? — Soraidat várva várjuk.

S. I. P. e. s. Kozlebb utnak inditom!

Jelen számunk tőlünk nem függött akadályok miatt kissé késven: szives elnézést kér a t. olvasóközönségtől a „Hortobágy“ kezelősége.

Hánuutatótása
a csász. kir. szabadalm. tiszavideki vasút üzlet-bevételeinek.

Utazók száma	Személyi szállításért		Áru- és állományi szállításért		Összesen					
	frt	kr	frt	kr	frt	kr				
36,932	493,708	56	74,126	51	4,330	01	458,736	48	237,002	00
334,803	4,366,291	99	810,485	39	39,233	65	4,301,401	18	2,151,118	22
371,735	4,860,000	53	884,611	90	43,970	66	4,460,137	60	2,388,120	22
32,089	438,247	46	81,464	13	5,506	49	130,410	32	217,980	04
388,345	4,893,034	63	907,434	44	54,565	92	4,439,221	87	2,454,222	13
420,434	5,333,282	00	1,048,808	157	60,072	31	5,662,692	10	2,671,603	07

1863. Az azeleiben levő monatok hossza 78 1/2 mérföld
November... havában...
Január 1-től Október végéig
Összesen:
1862. Az azeleiben levő monatok hossza 78 1/2 mérföld
November... havában...
Január 1-től Október végéig
Összesen:

A cs. kir. tiszavideki vasút Igazgatóságán.

Terménytár.

Debreczen Decz. 5. — Az eddigi ritka hó 5zai időjárás után, bekövetkeztek e héttel a száraz hideg napok, melyek a mezei

